

Oponentský posudek na diplomovou práci Bc. Kristýny Kunclové „Lateralita v sociálním a lokomočním chování prasat domácích (Sus scrofa f. domestica)“

Tato diplomová práce vznikla ve spolupráci s Výzkumným ústavem živočišné výroby, pod vedením Doc. Špinky. Autorka se zaměřuje na lateralitu u herního a sociálního chování prasat domácích. Hlavním zjištěním diplomové práce je zjištěná symetrie v provádění individuálních herních prvků a naopak lateralita na populační úrovni pro sociální herní prvky, což je v kontextu literatury zabývající se lateralitou chování zajímavý nálezn.

Autorka analyzovala data, která byla nahrávána v rámci jiného projektu na Washington State University (projekt byl zaměřen na studium vlivu zkušeností s hrou na samotné herní chování). Tento přístup je zcela korektní a umožňuje studentovi přístup k velkému množství velmi kvalitních dat, jistou limitací ovšem je, že se student nemůže podílet na tvorbě designu celé studie.

Práce má rozsah 53 stran a je standardně členěna na teoretický úvod a vlastní experimentální část. Po formální stránce je úroveň práce nevyvážená – na některých místech se objevují překlepy a přebývající části textu („Taktéž nebyla pozorována stranová preference na populační úrovni lateralita se pro agresivní chování pravděpodobně neprojevuje“; „Hra a herní prvky byly však pozorována“), velké množství chyb v interpunkci a dělení vět snižuje čtenářský komfort. Citace jsou v textu uváděny v netradičním formátu, ale konzistentně v celém textu. Jen na několika místech citace chybí nebo je špatně uvedena (str. 12, 14., 15), v seznamu literatury však není dodržen jednotný formát u jmen autorů citovaných prací. Předpokládám však, že tyto nedostatky jsou způsobeny jen nedostatkem času při finálních korekturách.

Úvod působí dojmem ne zcela uzavřeného textu, postrádám např. podrobnější informace o lateralitě v kognitivních procesech, sociálním a emočním chování. Některé termíny a tvrzení jsou zvoleny trochu nešťastně a bylo by možné o nich diskutovat – co jsou například „složitější druhy chování, které řídí jedinec sám a nepodléhají ovlivnění vnější situací“? (str. 10); nebo tvrzení, že “u suchozemských savců se rotační pohyby projevují v podstatě jen v horizontální rovině”.

Metodika je popsána detailně a doplněna schémata, která ukazují jednotlivé analyzované herní prvky. Výsledky jsou také popsány vyčerpávajícím způsobem (v dobrém slova smyslu), i když uvedení celkové shrnující tabulky by pro čtenáře vítaným způsobem usnadnilo orientaci v textu.

V diskuzi autorka konfrontuje výsledky s existující literaturou a nabízí možná vysvětlení, proč se výsledky předkládané studie mohou rozcházet s předchozími nálezy. Úroveň diskuze také převyšuje kvalitu teoretického úvodu.

Po seznámení s prací mám několik připomínek a otázek:

- Z původních vrhů byla vybrána 4 zvířata (2 samci a 2 samice) k vlastnímu experimentu. Na základě jakých kritérií byla zvířata vybírána?
- Autorka uvádí, že během analýzy rozdělila zvířata na dvě skupiny „více si hrající“ a „méně si hrající“, podle toho, zda zvířata alespoň 29 herních prvků. Jak bylo zvoleno toto kritérium?
- Sledovala autorka vliv nějakého dalšího osobnostního projevu krom množství herních prvků? (např. míru agresivity?)

Obecnější otázky

- Existují pohlavní rozdíly v lateralitě? (A pozorovala je autorka ve své studii?)
- Autorka uvádí, že každá hemisféra zpracovává vizuální informace z ipsilaterálního oka. Je to u obratlovců obecný mechanismus?
- Jaký je názor autorky na populární teorii „levo-pravého mozku“ u člověka? (tato otázka není pro účely obhajoby, skutečně by mě zajímal autorčin názor)

Závěrem lze říci, že se diplomová práce zaměřuje na zajímavé téma, které nebylo zatím studováno, a umožňuje elegantní využití existujících dat k dalšímu výzkumu. K hlavním pozitivům této práce patří důkladná analýza velkého množství záznamů, a je zřejmé, že autorka musela na tuto analýzu vynaložit značné množství času a úsilí. Metodická část textu také prokazuje, že autorka se v daném experimentu dobře orientuje a chápe, proč jsou realizovány jednotlivé kroky.

I přes výše uvedené formální nedostatky práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře či dobře podle průběhu obhajoby.

RNDr. PhDr. Tereza Nekovářová, PhD.

Národní ústav duševního zdraví, Klecany

Katedra zoologie, Přírodovědecká fakulta UK